

Milli Gelirde Düzeltme ve Sonrası

Ülkemizde ötedenberi en büyük sıkıntılardan biri ölçümlenme ve istatistiktir. Bu nedenle gerek makroekonomi düzeyindeki, gerekse işletme düzeyindeki tartışmaların ve politika önerilerinin çok da fazla tutarlı ve anlaşılabilir olmadığına, hatta bazen "entellektüel kıraathane söyleşileri" düzeyini pek fazla aşmadığına çokça tanık olmuşsunuzdur. Bu nedenle **hafta sonunda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) nun açıkladığı yeni milli gelir ölçümü**, muhtemelen iktisatçılarca çok tartışılacak olmasına rağmen, uzunca bir süredir birçok farklı karineden hareket ile bizim de kuşkulandığımız ve Türkiye'ye dışarıdan bakanların da çok defa sorgulama ihtiyacı duydukları bazı önemli rakamları değiştiren doğrusu çok da şaşırmadık.

Üstelik temel çapa olarak kabul ettiğimiz AB uyumunun, muhasebe sistemi anlamında bu yöntem değişikliğinde TÜİK'in esas dayanağı olduğu dikkate alınınca **yeni ölçüm sonuçlarının şimdiye kadar yapılan analizlerde ortaya çıkan tutarsızlıkları azaltacağına ve bundan böyle planlanacak politika ve hamlelerde itici güç olacağına inanıyoruz.**

Yeni ölçüm ve sonuçları

Yeni hesap şeklinin ayrıntılarını henüz irdeleme fırsatı bulamadığımız için, yapılan açıklamalara dayanarak, uzun süreden beri devam eden bu çalışmada **yeni verilere ulaşıldığını, yeni sektörler ve ürünlerin kapsama alındığını, bu arada verilerin gerçekçi ölçümünü sağlayacak daha ileri tekniklerin kullanıldığını anlıyoruz. Özellikle sevindirici bulduğumuz bir sonuç, kayıtdışının daha büyük bir bölümünün hesaplamaya dahil edilebildiğinin ifade edilmesi.** İşyeri, hane halkı ve konut sayımlarından hareketle ve 2002 yılı girdi-çıkışı analizi esas alınarak 1998'den bu yana milli gelir hesapları yeniden yapıldığında başta hizmetler, imalat ve konut sahipliği sektörleri olmak üzere bir çok alanda ciddi artışlar, bazı sektörlerde de azalışlar ortaya çıkıyor ama genelde 1998 - 2007 arasında **ekonominin hacmi %26 - 34 oranında büyümüş oluyor. İşyeri ve çalışan sayısı ise %50 yi aşan bir oranda yükseliyor.**

AB muhasebe sistemi (ESA) ile uyumlu olarak doğrudan bilgi almaya dayandığı belirtilen yeni ölçüm ile 2007 yılı için evvelce 7100 dolar olacağı öngörülen kişi başına milli gelirin 9200 dolar'a, gayrisafi milli hasılanın da 650 milyar dolar'a çıkacağı öngörülüyor. Artışta, birkaç ay önce nüfus sayısı ile ilgili olarak yapılan düzeltmenin de etkisi var.

Bu durum, paydasında milli gelir bulunan pek çok kritik oran (rasyo) açısından ciddi iyileşmelere yol açacak. Şöyle ki %8'e yaklaşan **cari açık %6'ya**, %52'ye gerileyen **toplam dış borçlar %40'a**, %45 olan **kamu borcu %34'e** ve %1 olan **bütçe açığı %0.75'e** düşecek. Yani kısacası Türkiye ile ilgili değerlendirmelerde temel risk olarak görülen parametreler çok daha yönetilebilir seviyelere inecek.

Vergi ve para politikalarına etkisi

Yeni milli gelir hesabı, **vergi yükü** analizlerini de değiştirecek. Vergi yükünün hem daha gerçekçi bir tespiti yapılabilecek, hem de bunun bileşimi ile ilgili değerlendirmeler daha gerçekçi bir temele oturacak.

Bu arada milli gelirin içindeki kayıtdışı bölüm büyüdüğü için **dolaylı vergilerin nispi olarak yüksekliğinin neden sistemin doğal bir sonucu olduğu daha kolay algılanabilecek.** Vergi tabanının genişletilmesinin ve dolaysız vergilerin arttırılmasının, neden kayıtdışının azaltılmasına bağlı olduğu daha net bir şekilde ortaya çıkacak.

Vergi politikalarının etkinliği, geçenlerde OECD Türkiye masası yöneticisinin belirttiği gibi, kayıtdışının yüksek olmamasına bağlı. Ekonominin hiç vergi ödemeyen bölümü yüksek kaldıkça, vergi teşvikleri ile öngörülen politika amaçlarına ulaşmak zorlaşıyor.

Para politikaları açısından da daha rasyonel karar ortamı oluşacak. Parasal büyüklükler, ekonominin hacmi ve milli gelir rakamlarını esas aldığı için, gerçek ihtiyaçlar ile para politikaları arasında boşluklar oluşabiliyor. **Son yıllardaki büyümeye rağmen sürekli nakit sıkıntısından şikayet edilmesinde-**

ki çelişkiyi, bu yeni ölçüm sonuçlarının kısmen açıkladığı kansındayız.

Rehavet değil moral vermeli

TÜİK'in yeni hesap tarzı ile ulaştığı sonuçlar, bir yandan Türkiye'nin hala yapacağı işleri tamamlamaya rağmen gerçekleştirdiği ilerlemeyi daha da pekiştirmesi, diğer yandan AB ve gelişmiş batı ile arasındaki mesafeyi kapatmasının bir hayal olmadığını vurgulaması açısından moral veriyor.

Tabii ki **bu sonuçların bizi rehavete sürüklememesi, ülke riskini düşürmek ve reytingini yükseltmek için yeni hamleler yolunda güven ve enerji sağlaması şartıyla...**